

Wstęp

Zgodnie z art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 2077), Prezydent Olsztyna, jako zarząd Miasta Olsztyna, ma obowiązek przedłożyć Radzie Miasta Olsztyna – organowi stanowiącemu oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Olsztynie – jako organowi nadzoru w zakresie spraw finansowych, w terminie do 31 marca 2018 r. sprawozdanie z wykonania budżetu miasta za rok 2017, informację o stanie mienia Miasta Olsztyna oraz sprawozdania z wykonania planów finansowych za 2017 r. samorządowych instytucji kultury (Miejskiego Ośrodka Kultury, Olsztyńskiego Teatru Lalek, Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego, Biura Wystaw Artystycznych, Miejskiej Biblioteki Publicznej) i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Miejskiego Szpitala Zespołonego, Przychodni Specjalistycznej).

Wypełniając powyższy obowiązek ustawowy, przedkładam w załączeniu wszystkie wymienione wyżej sprawozdania i informacje.

Sprawozdanie z wykonania budżetu, zgodnie z art. 269 ustawy *o finansach publicznych*, sporządzone zostało na podstawie danych z ewidencji budżetu, w szczególności określonej jak w uchwale budżetowej, z uwzględnieniem wszystkich zmian w budżecie, dokonywanych w ciągu całego roku budżetowego 2017 przez Prezydenta w formie zarządzeń oraz przez Radę w formie uchwał.

Zmiany w budżecie, a jednocześnie w planach finansowych jednostek organizacyjnych miasta, w tym komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Olsztyna, dotyczyły dochodów i przychodów oraz wydatków i rozchodów, wpływały na wielkość wyniku budżetu, w tym wyniku budżetu bieżącego, który zgodnie z art. 242 ust. 2 wymienionej ustawy, nie może, razem z nadwyżką budżetową z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami, stanowić wielkości ujemnej, chyba że będzie to dotyczyć środków unijnych, które w danym roku budżetowym (tu – 2017) nie wpłyną na rachunek budżetu miasta. W 2017 r. sytuacja braku równowagi budżetu bieżącego nie miała miejsca – wynik budżetu miasta stanowiła nadwyżka dochodów nad wydatkami w wysokości 59.381.250,96 zł, w tym nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi wyniosła 42.716.224,80 zł, a razem z wolnymi środkami (w wysokości 74.930.338,91 zł – z bilansu z wykonania budżetu za rok 2016), wynik budżetu bieżącego Miasta Olsztyna za rok 2017 wyniósł 117.646.563,71 zł.

Zmiany w budżecie, jakie miały miejsce w roku 2017, dotyczyły również planu wydatków na realizację programów z udziałem środków unijnych i innych, pochodzących ze źródeł zagranicznych nie podlegających zwrotowi, i zostały zaprezentowane w Załącznikach: nr 2b - Wykonanie planu wydatków bieżących związanych z realizacją przedsięwzięć Miasta Olsztyna za 2017 rok, nr 2c - Wykonanie planu wydatków majątkowych związanych z realizacją przedsięwzięć Miasta Olsztyna za 2017 rok, gdzie zaprezentowane zostały również dane dotyczące wydatków na przedsięwzięcia wieloletnie, dane w zakresie planu na dzień 1 stycznia 2017 r. (kolumna „Limit wydatków 01.01.2017”), planu po zmianach (zmiany w kolumnie „Suma zmian”) na dzień 31 grudnia 2017 r. (kolumna „Limit wydatków”), wykonania na dzień 31 grudnia 2017 r. (kolumna „Wykonanie”) oraz poziom wykonania wydatków w stosunku do planu na dzień 31 grudnia (kolumna „% wyk.”).

Dane liczbowe zaprezentowane w przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu Miasta Olsztyna za rok 2017, są oparte na ewidencji budżetu i są zgodne z danymi sprawozdawczymi przedstawionymi w sprawozdaniach budżetowych (po korektach sporządzonych przed zamknięciem niniejszego sprawozdania; część sprawozdań publikowana jest BIP a wszystkie przedkładane są organowi nadzoru – RIO w Olsztynie, niektóre Wojewodzie Warmińsko – Mazurskiemu i Dyrektorowi Krajowego Biura

Wyborczego Delegatura w Olsztynie; RIO wszystkie sprawozdania budżetowe przekazuje do Ministerstwa Finansów):

- Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych,
- Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych,
- Rb-30S z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych,
- Rb-34S z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* oraz zgodnie z uchwałą Rady Miasta Olsztyna w sprawie *określenia jednostek budżetowych, które gromadzą dochody na wydzielonym rachunku, źródeł z których dochody są gromadzone na tym rachunku, przeznaczenia tych dochodów oraz sposobu i trybu sporządzania planu finansowego dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania*,
- Rb-NDS o nadwyżce/deficycie,
- Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych,
- Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych,
- Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (jednostki samorządu terytorialnego oraz odrębnie dla instytucji kultury i zakładów opieki zdrowotnej),
- Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (jednostki samorządu terytorialnego oraz odrębnie dla instytucji kultury i zakładów opieki zdrowotnej).

Pozostałe ze sprawozdań budżetowych:

- Rb-UN uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych wg wartości księgowej,
- Rb-UZ uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych,
- Rb-50 z dotacji/wydatków związanych z wykonywaniem zadań zleconych gminie i wykonywanych przez powiat (roczne Rb-50 przekazywane jest również do NIK), których dane sprawozdawcze zawarte są w sprawozdaniu Rb-27S i Rb-28S a ich opis został zaprezentowany w części IV,

zawierają uszczegółowienie niektórych danych sprawozdawczych.

Miasto sporządza ponadto sprawozdanie Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów budżetu państwa, które w sprawozdaniu z wykonania budżetu nie zostały opisane, gdyż dochody budżetu państwa w części podlegającej odprowadzeniu do budżetu Wojewody, nie stanowią dochodów budżetu jst i nie podlegają uchwalaniu przez Radę - plan jest ustalany przez Wojewodę.

* * *

Budżet Miasta Olsztyna na rok 2017 został uchwalony na sesji Rady Miasta w dniu 21 grudnia 2016 roku, na której Rada Miasta Olsztyna podjęła uchwałę Nr XXXI/478/16 w sprawie *budżetu Miasta Olsztyna na 2017 rok*. Uchwałą podjętą na tej samej sesji, zgodną w zakresie danych dotyczących roku 2017 była uchwała Nr XXXI/477/16 w sprawie *wieloletniej prognozy finansowej*, w której określany jest m.in. wynik budżetu, wynik budżetu bieżącego, łączna kwota długu oraz prognozowane dochody i wydatki, w tym wydatki na przedsięwzięcia, na lata objęte prognozą (wstępnie były to lata 2017-2033, w trakcie roku okres prognozowania został wydłużony do roku 2035).

Podstawowe wielkości charakteryzujące budżet Miasta Olsztyna na dzień 1 stycznia, 31 grudnia oraz jego wykonanie na dzień 31 grudnia 2017 r. to:

1) dochody:

a) plan na 01.01.2017 r.	1.166.861.346,01 zł,
b) plan na 31.12.2017 r.	1.158.293.691,72 zł,

c) suma zmian „-”	8.567.654,29 zł,
d) wykonanie na 31.12.2017 r.	1.134.562.363,40 zł, tj. 97,95% planu;
2) wydatki:	
a) plan na 01.01.2017 r.	1.193.978.551,01 zł,
b) plan na 31.12.2017 r.	1.173.178.087,93 zł,
c) suma zmian „-”	20.800.463,08 zł,
d) wykonanie na 31.12.2017 r.	1.075.181.112,44 zł, tj. 91,65% planu;
3) deficyt budżetu:	
a) plan na 01.01.2017 r.	27.117.205,00 zł,
b) plan na 31.12.2017 r.	14.884.396,21 zł,
c) suma zmian „-”	12.232.808,79 zł,
d) wykonanie na 31.12.2017 r. stanowiła nadwyżka budżetu	59.381.250,96 zł;
4) przychody:	
a) plan na 01.01.2017 r.	42.418.000,00 zł,
b) plan na 31.12.2017 r.	60.462.902,46 zł,
c) suma zmian „+”	18.044.902,46 zł,
d) wykonanie na 31.12.2017 r.	74.941.864,08 zł, tj. 123,95% planu;
5) rozchody:	
a) plan na 01.01.2017 r.	15.300.795,00 zł,
b) plan na 31.12.2017 r.	45.578.506,25 zł,
c) suma zmian „+”	30.277.711,25 zł,
d) wykonanie na 31.12.2017 r.	45.560.506,05 zł, tj. 99,96% planu.

* * *

Wymienione wyżej dane planowane i sprawozdawcze oraz ich uszczegółowienie zostały zaprezentowane na końcu niniejszego wstępu w tabeli „Zestawienie głównych wielkości budżetowych za 2017 rok”.

Budżet miasta, w toku jego wykonywania, podlegał wielokrotnym zmianom, których dokonywała Rada Miasta w trybie uchwał oraz Prezydent w trybie zarządzeń, zgodnie z kompetencjami i upoważnieniami wynikającymi z udzielonych przez Radę Miasta upoważnień, jak też z upoważnień ustawowych – wynikających głównie z ustawy *o finansach publicznych*.

Zmiany w budżecie dokonywane były w niżej wymienionych terminach:

- 1) uchwały Rady Miasta zmieniające uchwałę budżetową na 2017 rok podejmowane były na sesjach w dniach: 25.01., 22.02., 29.03., 26.04., 31.05., 28.06., 30.08., 27.09., 20.12.; łącznie 9 uchwał;
- 2) zarządzenia w sprawie zmian w budżecie polegające na dokonywaniu przeniesień zgodnie z upoważnieniami ustawowymi oraz wynikającymi z uchwały budżetowej, podpisywane były w dniach: 10.03., 10.04., 10.05., 09.06., 10.07., 10.08., 11.09., 10.10., 13.11., 11.12., 28.12.; łącznie 11 zarządzeń;
- 3) zarządzenia w sprawie zmian w budżecie o kwoty przyznanych dotacji celowych podpisywane były na mocy upoważnienia ustawowego, w dniach: 31.01., 10.03., 29.03., 10.04., 20.04., 26.04., 10.05., 31.05., 07.06., 30.06., 10.07., 27.07., 30.08., 11.09., 27.09., 10.10., 27.10., 13.11., 23.11., 30.11., 11.12., 28.12.; łącznie 22 zarządzenia;

- 4) zarządzenia w sprawie zmian w budżecie związane ze zwrotami dotacji, podpisywane były na mocy upoważnienia ustawowego, w dniach: 22.02., 10.04., 10.05., 09.06., 10.08., 11.09., 27.09., 27.10., 13.11., 28.12.; łącznie 10 zarządzeń;
- 5) zarządzenia w sprawie zmian w budżecie dotyczące rozdysponowania rezerw budżetowych podpisywane były na mocy upoważnień ustawowych oraz wynikających z uchwały budżetowej, w dniach: 10.05., 10.07., 10.08., 30.08., 10.10., 13.11., 23.11.; łącznie 7 zarządzeń.

* * *

Na początek roku 2017 planowany był do zaciągnięcia kredyt na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań (15.282.795 zł) i na finansowanie planowanego deficytu (27.117.205 zł), jednak stan wolnych środków (74.930.338,91 zł) oraz przesunięcia w realizacji zadań, przede wszystkim majątkowych, sprawiły, że nastąpiła rezygnacja z zaciągania długu. Wykorzystując wolne środki (zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*, wolne środki to nadwyżka środków pieniężnych na rachunku budżetu jst, wynikająca z rozliczeń zaciągniętych w latach ubiegłych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych), jak też uwalniane własne środki finansowe, zwiększone zostały spłaty rat kapitałowych kredytów o 30.277.711,25 zł, co w konsekwencji spowodowało zmniejszenie łącznej kwoty długu, poprawę wskaźników (zadłużenia i wyniku budżetu bieżącego), o jakich mowa w ustawie *o finansach publicznych*, a które prezentowane są w wieloletniej prognozie finansowej.

* * *

W dalszej części opracowania zostały zaprezentowane:

- w części I - opis zrealizowanych dochodów w układzie źródeł powstawania zgodnie z układem Załącznika nr 1, ale łącznie dla gminy i powiatu, ze wskazaniem klasyfikacji budżetowej; na początku opracowania, zaprezentowane zostało zestawienie dochodów w podziale na dysponentów (jednostki oświatowe jako jeden dysponent) – jednostki organizacyjne oraz komórki organizacyjne Urzędu Miasta,
- w części II - opis wydatków poniesionych na realizację zadań w układzie działów klasyfikacji zaprezentowanych w Załączniku nr 2, przy czym w każdym dziale wskazane zostały jednostki/komórki organizacyjne będące wykonawcami bądź organizatorami zadań; na początku opisu wydatków zamieszczone zostało zestawienie wydatków budżetu w podziale na dysponentów (jednostki oświatowe jako jeden dysponent) – jednostki organizacyjne oraz komórki organizacyjne Urzędu Miasta; w opisie podawana jest liczba zatrudnionych w jednostkach pracowników,
- w części III - opis wydatków na przedsięwzięcia wieloletnie bieżące oraz majątkowe (prezentowane w Załączniku nr 2 do wieloletniej prognozy finansowej), zgodnie z Załącznikami nr 2b i 2c - ta część opracowania jest zgodna z wymogiem art. 269 pkt 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych*,
- w części IV - opis zadań z zakresu administracji rządowej (Gmina i Powiat) tylko w zakresie finansowania z dotacji celowych z budżetu państwa na zadania zlecone (w części II opis nie jest powielany, następuje odesłanie do części IV); prezentacja danych następuje w Załączniku nr 3,
- w części V - opis dochodów i wydatków wynikających ze szczególnych zasad wykonywania budżetu realizowanych na podstawie odrębnych ustaw, co dotyczy:
 - dochodów z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (plan na 31.12.2017 r. – 3.820.000 zł, wykonanie – 4.144.830,45 zł) i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z zakresu przeciwdziałania narkomanii (plan na 31.12.2017 r. – 3.820.000 zł, wykonanie – 3.621.006,83 zł),
 - dochodów z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska (plan na 31.12.2017 r. – 1.119.778 zł, wykonanie – 1.129.492,51 zł) oraz wydatków na realizację zadań z zakresu

- ochrony środowiska i gospodarki wodnej (plan na 31.12.2017 r. – 1.119.778 zł, wykonanie – 1.024.464 zł),
- dochodów z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (plan na 31.12.2017 r. – 30.503.711 zł, wykonanie – 28.689.413,56 zł) oraz wydatków związanych z finansowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (plan na 31.12.2017 r. – 30.503.711 zł, wykonanie – 25.563.784,90 zł; ponadto w wydatkach znalazły odzwierciedlenie środki pochodzące z nadwyżki z roku 2016 – 4.028.253,66 zł),
 - w części VI - opis wydatków budżetu Miasta Olsztyna w 2017 r. na „Olsztyński Budżet Obywatelski”,
 - w części VII - opis dotyczący wyniku budżetu, przychodów, rozchodów oraz stanu i struktury zadłużenia na dzień 31 grudnia 2017 r., zaprezentowanych w Załączniku nr 8,
 - w części VIII - opis pozyskanych przez zakłady budżetowe przychodów oraz poniesionych przez nie kosztów, z uwzględnieniem dotacji z budżetu (dane w załącznikach: nr 6a – dotacje przedmiotowe, nr 6d – dotacja podmiotowa dot. CIS, nr 6e – dotacja celowa dot. CIS, nr 9 – wykonanie planu przychodów i kosztów),
 - w części IX - opis dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku i wydatków nimi finansowanych (dane w Załączniku nr 10), przy czym wykaz jednostek, które w roku 2017 gromadziły dochody na wydzielonym rachunku został przedstawiony w II części opracowania,
 - w części X i XI - informacje o stanie należności oraz zobowiązań wymagalnych jednostek i zakładów budżetowych oraz instytucji kultury i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej – dane zgodne ze sprawozdaniami z operacji finansowych Rb-N i Rb-Z.

Dane prezentowane w Załącznikach: 4 oraz 6-7 nie podlegają odrębnemu opisowi, ale są wykorzystane w opisie wydatków w części II opracowania.

* * *

Do sprawozdania z wykonania budżetu, zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*, dołączona została informacja o stanie mienia Miasta Olsztyna za rok 2017, sporządzona przez:

- jednostki i zakłady budżetowe oraz komórki organizacyjne Urzędu (Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami, Samodzielne Stanowisko ds. Monitorowania Spółek Miejskich, Wydział Finansów, Wydział Budżetu),
- samorządowe instytucje kultury (Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne, Miejski Ośrodek Kultury, Biuro Wystaw Artystycznych, Miejską Bibliotekę Publiczną),
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (Miejski Szpital Zespolony oraz Przychodnię Specjalistyczną),
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (Olsztyński Zakład Komunalny, Olsztyńskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, Zakłady Budynków Komunalnych I, II i IV) oraz Stomil SA.

Informacja o stanie mienia, o jakiej mowa wyżej, zawiera dane wymagane w wyżej wymienionym art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych*.

Dane zawarte w Informacji o stanie mienia Miasta Olsztyna stanowią integralną część sprawozdań finansowych sporządzanych przez jednostki i zakłady budżetowe, instytucje kultury i zakłady opieki zdrowotnej oraz spółki. Termin sporządzenia i przedłożenia niniejszego sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2017 jest taki sam jak termin sporządzenia oraz złożenia w Urzędzie sprawozdań finansowych (do 31 marca 2017 r.), dane mogą ulec zmianie, o czym przed sesją absolutoryjną, Rada Miasta oraz Regionalna Izba Obrachunkowa - organ nadzoru, zostaną powiadomione, a w przypadku konieczności skorygowania danych, zostaną one Radzie i RIO przedłożone.

Do sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2017, zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*, dołączone zostały sprawozdania z wykonania planów finansowych samorządowych instytucji kultury oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, podpisane przez kierowników tychże podmiotów. W przypadku tych sprawozdań, jeżeli dane w nich zawarte będą ulegały zmianom, z przyczyn podobnych, o jakich mowa wyżej, Rada Miasta i Regionalna Izba Obrachunkowa, zostaną powiadomione.

* * *

Sprawozdanie z wykonania budżetu z dołączoną informacją o stanie mienia Miasta Olsztyna podlega opiniowaniu przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Olsztynie, zgodnie z art. 13 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. *o regionalnych izbach obrachunkowych* (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1113 z późn. zm.).

* * *

Skróty zamieszczone w części opisowej do sprawozdania z wykonania budżetu oznaczają:

- plan „w” – plan wprowadzony w trakcie roku budżetowego,
- plan „-” – plan zmniejszony w trakcie roku budżetowego,
- plan „+” – plan zwiększony w trakcie roku budżetowego.